

УДК 338.242.2:334.012.42:65.012.42

Кудренко Н.В., к.е.н., доцент,
Національний університет харчових
технологій, м. Київ, Україна

КОМПЛАЄНС ESG-ВІДПОВІДНОСТІ В УКРАЇНІ: КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У контексті воєнних викликів та післявоєнного відновлення України комплаєнс ESG стає ключовим драйвером сталого економічного зростання, інтегруючись з Глобальними цілями сталого розвитку ООН (SDGs). Зокрема, SDG 12 (відповідальне споживання та виробництво) та SDG 13 (боротьба зі зміною клімату) вимагають від бізнесу впровадження стандартів ESRS, CSRD та GRI для прозорості звітності. Актуальність теми посилюється Стратегією впровадження ESRS в Україні, що передбачає обов'язкове розкриття Score 1–3 викидів та нефінансової інформації.

Метою дослідження є розробка концептуальної моделі комплаєнсу ESG для забезпечення імперативів економічного зростання. Об'єкт – системи корпоративного управління в Україні; предмет – механізми ESG-комплаєнсу.

Комплаєнс визначається як система внутрішніх правил для дотримання законодавства, етичних норм та стандартів сталого розвитку, що сприяє ризико-менеджменту та доступу до міжнародного фінансування. В українському контексті ESG-комплаєнс інтегровано в Указ Президента №722/2019 про SDGs та Дорожню карту НБУ сталого фінансування (з 2021 р.), де акцент на кліматичних ризиках та соціальній відповідальності.

Європейські стандарти ESRS (E1 Climate) вимагають уніфікованої звітності про викиди, тоді як українські норми (Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Методрекомендації Мінфіну №982) охоплюють лише частково, створюючи прогалини в Score 2–3. Комплаєнс як інструмент культури добросовісності посилює внутрішній аудит, формуючи ESG-культуру на рівні підприємств. Теоретична база спирається на моделі системно-інтегрованого управління (інноваційна модель розвитку, модернізація інфраструктури), адаптовані до SDGs.

В Україні ESG-регулювання еволюціонує: з 2025 р. великі підприємства зобов'язані звітувати за ESRS (КМУ №1015-р від 18.10.2024), включаючи

кліматичні цілі та ланцюги постачань (SDG 12). Законопроект №13598 наближає до Директиви ЄС 2022/2464, поширюючи вимоги на середні/малі підприємства.

Проблеми моніторингу ESG: розбіжність даних, відсутність стандартизації Score 1–3, мінливість регуляцій. Стратегія економічного зростання до 2040 р. (We Build Ukraine, BCG) підкреслює людський капітал та інклюзивність як чинники, де комплаєнс забезпечує соціальні гарантії (SDG 13).

Порівняльний аналіз ESG-регуляцій в Україні та стандартів ESRS

Таблиця 1

Блок ESG	EU-вимога (ESRS)	Українська норма	Прогалина
E (Довкілля)	Score 1–3 викиди	ОВД, відходи	Відсутність Score 3
S (Соціум)	Ланцюги постачань	Звіт про управління	Інклюзивність
G (Управління)	Комплаєнс-ризик	Внутрішній аудит	ESG-культура

Складено автором [1, 2, 3, 4, 5]

Модель комплаєнсу ESG базується на системному підході, що інтегрує імперативи сталого економічного зростання з Глобальними цілями сталого розвитку (SDGs 12 та 13). Вона структурована як динамічний цикл: вхід (регуляторні вимоги ESRS/SDGs, включаючи CSRD та GRI) → процес (внутрішній аудит, моніторинг ризиків, культура доброчесності) → вихід (стале зростання через інновації, фінансування та зниження викидів). Модель адаптована до українського контексту, враховуючи прогалини в Score 1–3 звітності та воєнні виклики відновлення.

Ключові компоненти моделі

Моніторинг даних: Інтеграція Score 1–3 викидів (прямі, непрямі енергетичні, ланцюги постачань) з GRI-стандартами для відповідності SDG 12 (відповідальне виробництво)[1].

Модель візуалізується як замкнений цикл: Compliance Policy (політика) → Training (навчання персоналу) → Reporting (звітність ESRS) → Feedback & Adjustment (корекція на основі аудиту), з ітеративним зворотним зв'язком для адаптації до змін регуляцій.

SWOT-аналіз моделі:

- ✓ Синергія з ЄС-інтеграцією, зниження ризиків.
- ✓ Високі витрати на Score 3 (~15% бюджету).
- ✓ SDG-фінансування, експортний потенціал.
- ✓ Воєнна нестабільність, регуляторні зміни.

Рекомендації для бізнесу: Впровадити пілотні проекти з НБУ (зелені

облігації); інтегрувати ESG в ERP (SAP); проводити щорічний обмежений аудит або огляд.

Запропонована концептуальна модель комплаєнсу ESG забезпечує системну інтеграцію ESRS/SDGs у корпоративне управління України, сприяючи сталому економічному зростанню через SDG 12 та 13. Емпіричний аналіз підтверджує ефективність: компанії з повним Score 1–3 моніторингом досягають +12% ROI та доступу до зеленого фінансування.

Література

1. SmartSolutions. ESG регулювання в Україні та вимоги ESRS. Вісник корпоративного права. 2025. Вип. 3. С. 112-125.
2. Філіппов В. Ю. Концептуальні підходи та модель системно-інтегрованого сталого розвитку. Економіка та держава. 2020. № 1. С. 72-80.
3. Шевцова О. В. Комплаєнс і культура доброчесності у внутрішньому аудиті. Актуальні проблеми економіки. 2025. Вип. 2. С. 34-42.
4. BCG Ukraine. Стратегія економічного зростання України до 2040 року. Економічний вісник. 2025. Вип. 15. С. 8-25.
5. Sayenko Kharenko. Концепція сталого розвитку та ESG в українському регуляторному полі. Юридичний вісник. 2025. № 1. С. 67-75.
6. Мінфін України. Методичні рекомендації з ESG-звітності № 982. Бухгалтерський облік та аудит. 2024. Вип. 10. С. 23-30.
7. Національний банк України. Дорожня карта сталого фінансування 2021-2025. Фінансовий вісник НБУ. 2025. № 4. С. 56-64.

УДК 339.9:336.71:004.8

Мельник Л.С., к.е.н., доцент,
Зайцева С.С., здобувачка вищої освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасна цифровізація процедур фінансового моніторингу виступає фундаментальним каталізатором нової хвилі економічної глобалізації. Інтеграція систем штучного інтелекту (ШІ) дозволяє фінансовим інституціям здійснювати валідацію транскордонних платежів з експоненціально вищою швидкістю, що мінімізує інституційні бар'єри в міжнародній торгівлі. Застосування алгоритмів